

ประกาศคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๙

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการและจรรยาบรรณการวิจัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๓ แห่งประกาศบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๘ คณะอักษรศาสตร์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารคณะอักษรศาสตร์ โดยการเวียน เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๙ จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระในคณะอักษรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๙”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใช้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“นิสิต” หมายถึง นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งที่ศึกษาเต็มเวลาและไม่เต็มเวลาเว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

“ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์” หมายถึง นิสิตที่ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ

“การใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้” หมายถึง การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับให้ใช้ได้ในการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระในแต่ละศาสตร์ โดยไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการศึกษา

“การใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้” หมายถึง การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ไม่อาจยอมรับให้ใช้ได้ในการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระในแต่ละศาสตร์ โดยเป็นที่สงสัยว่าอาจเป็นความผิดเกี่ยวกับการศึกษา

ส่วนที่ ๑

หลักการทั่วไป

ข้อ ๔ หลักความสอดคล้องกับกฎหมาย จริยธรรม และมาตรฐานสากล (laws, ethics, and international standards) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องเคารพกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ General Data Protection Regulation (GDPR) นอกจากนี้ ยังต้องพึงคำนึงถึงจริยธรรมและคุณธรรมของมนุษย์ โดยเคารพบุคคล สิทธิมนุษยชน เกียรติ และศักดิ์ศรีของมนุษย์

ข้อ ๕ หลักความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว (security and privacy) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์พึงปกป้องข้อมูลที่เป็นความลับ ข้อมูลที่ไม่ควรเป็นข้อมูลสาธารณะของทั้งตนเอง บุคคลอื่น และหน่วยงานใด ๆ รวมถึงข้อมูลอ่อนไหว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ การหลีกเลี่ยงการป้อนข้อมูลดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการนำไปใช้ในทางมิชอบ หรือการก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูล

ข้อ ๖ หลักความเป็นธรรม เท่าเทียม และไม่แบ่งแยก (fairness and non-discrimination) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์พึงคำนึงถึงความเท่าเทียม หลากหลาย ครอบคลุม และเป็นธรรม หลีกเลี่ยงการป้อนหรือใช้ข้อมูลที่สร้างอคติ การแบ่งแยก ความเอนเอียง หรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น อคติทางด้านเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม สภาพร่างกาย ฯลฯ

ข้อ ๗ หลักความโปร่งใสและภาระความรับผิดชอบ (transparency and accountability) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องประกาศอย่างชัดแจ้งในผลงานว่าใช้ประดิษฐ์เพื่อการใด ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องไม่ปิดบังว่าใช้งานปัญญาประดิษฐ์และไม่ปฏิบัติเสมือนหนึ่งว่าผลงานที่ปัญญาประดิษฐ์สร้างขึ้นเป็นผลงานที่ตนเป็นผู้สร้างเอง

ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์พึงเก็บรักษาหลักฐานการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้สามารถ สืบย้อนกลับ หรือตรวจสอบข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นผู้รับผิดชอบผลอันเนื่องมาจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์นั้น หากเกิดข้อผิดพลาดหรือผลกระทบใด ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์จะมีภาระความรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

ข้อ ๘ หลักการกำกับดูแลโดยมนุษย์และความน่าเชื่อถือ (human oversight and reliability) การใช้ปัญญาประดิษฐ์พึงให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง (human centric) คำนึงถึงมนุษย์ คุณค่า และความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์เป็นที่ตั้ง ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์พึงใช้เท่าที่จำเป็นเนื่องจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์มีผลต่อการจ้างงานและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ใช้พลังงานสูง และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก

การใช้ปัญญาประดิษฐ์จะต้องอยู่ในความกำกับดูแลของมนุษย์เสมอ ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องควบคุมและตรวจสอบผลจากปัญญาประดิษฐ์ก่อนนำไปใช้งานทุกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์สร้างขึ้นนั้น แม่นยำ น่าเชื่อถือ และสามารถทวนซ้ำหรือผลิตซ้ำได้จริง

ส่วนที่ ๒

ขอบเขตของการใช้ปัญญาประดิษฐ์

ข้อ ๙ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้

ข้อห้ามในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย

ห้ามใช้ปัญญาประดิษฐ์โดยไม่ควบคุมหรือกำกับดูแลอย่างถี่ถ้วน

ห้ามใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นนักเขียนเงา (ghostwriter) กล่าวคือห้ามใช้ผลงานของปัญญาประดิษฐ์เสมือนหนึ่งว่าเป็นผลงานของตนเองโดยไม่ระบุอย่างชัดเจนว่าใช้ปัญญาประดิษฐ์

ห้ามใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อสร้างหรือปลอมข้อมูลขึ้นมา (fabricate)

ห้ามใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อหลอกลวง กลบเกลื่อน หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง

ข้อ ๑๐ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้

ขอบเขตของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้ให้เป็นข้อกำหนดเฉพาะตามดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรือของสาขาวิชาที่นิสิตสังกัด อย่างไรก็ตาม การใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม จะต้องประกาศอย่างชัดแจ้งในผลงาน ในแบบฟอร์มของบัณฑิตวิทยาลัย และต้องตรงตามหลักการที่กล่าวไว้ข้างต้น

ข้อ ๑๑ ข้อกำหนดเฉพาะสาขาวิชา การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชั้นตอนอื่น ๆ ให้เป็นไปตามดุลยพินิจและประกาศของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาที่นิสิตสังกัด โดยสาขาวิชาสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดกว่าประกาศนี้ได้ แต่ทุกสาขาวิชาต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ส่วนที่ ๓

แนวปฏิบัติด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์

ข้อ ๑๒ ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องปฏิบัติตามนี้

(๑) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องศึกษาแนวปฏิบัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของคณะอักษรศาสตร์ของหลักสูตรหรือสาขาวิชา รวมถึงข้อกำหนดเฉพาะของแหล่งเผยแพร่ผลงานให้ถี่ถ้วนก่อนการใช้งานปัญญาประดิษฐ์และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

(๒) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องให้ข้อมูลขอบเขตการใช้ปัญญาประดิษฐ์แก่อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้สร้างสรรค์ผลงานร่วมอย่างชัดเจน

(๓) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องตรวจสอบข้อตกลงและเงื่อนไข (terms and conditions) ของเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ที่ตนใช้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องจำกัดสิทธิไม่ให้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ใช้ข้อมูลที่ป้อนเข้าระบบในการฝึก (train) เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงตรวจสอบว่าข้อตกลงและเงื่อนไขของเครื่องมือดังกล่าวไม่จำกัดสิทธิในการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงานของตน

(๔) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องหลีกเลี่ยงการป้อนข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ตามหลักการของ คณะอักษรศาสตร์ กล่าวคือ หลีกเลี่ยงการป้อนข้อมูล เช่น ต้นฉบับบทความที่ยังไม่ได้เผยแพร่ ข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนได้ ฯลฯ เข้าเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงตรวจสอบให้แน่ใจว่าการป้อนข้อมูลให้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์นั้นไม่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของตนเองและผู้อื่น

(๕) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำ ความครบถ้วนสมบูรณ์ และความเป็นกลางของสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์สร้างขึ้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลดังกล่าวด้วย เนื่องจากรายการอ้างอิงที่ปัญญาประดิษฐ์ให้มานั้นอาจไม่ถูกต้องหรือเป็นรายการที่ปลอมขึ้นมา

(๖) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องเรียบเรียงและแก้ไขผลงานอย่างครบถ้วนและละเอียดรอบคอบเพื่อให้ผลงานแสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ การตีความ และความคิดของผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์

(๗) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องบันทึกรายละเอียดการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ ได้แก่ ชื่อเครื่องมือ รุ่น วัตถุประสงค์ในการใช้ และการกำกับดูแล

(๘) ผู้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ต้องเปิดเผยรายละเอียดการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างชัดเจนให้อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ วารสาร สำนักพิมพ์ หรือแหล่งเผยแพร่ผลงานทราบตั้งแต่ตอนส่งผลงาน

ข้อ ๑๓ อาจารย์ที่ปรึกษาควรกำหนดขอบเขตและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ติดตามและตรวจสอบการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและแหล่งอ้างอิง รวมถึงประเมินความสามารถทางวิชาการของนิสิต โดยอาจใช้การสอบถามด้วยวาจาและเครื่องมือตรวจจับที่เหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่าการใช้ปัญญาประดิษฐ์ดังกล่าวเป็นไปเพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระอย่างเหมาะสม

ข้อ ๑๔ บทกำหนดโทษ

การฝ่าฝืนแนวปฏิบัติตามประกาศนี้ อาจส่งผลให้นิสิตได้รับผลการศึกษาในรายวิชาวิทยานิพนธ์เป็นสัญลักษณ์ U หรือได้รับผลการสอบเป็น "ไม่ผ่าน" และอาจถูกพิจารณาโทษทางวินัยนิตยฐานกระทำผิดเกี่ยวกับการศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ต้องตีความ วินิจฉัย หรือมีปัญหาในการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้นำเสนอคณะบดีคณะอักษรศาสตร์เพื่อเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศ ณ วันที่ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)
คณะบดีคณะอักษรศาสตร์

เอกสารแนบท้ายประกาศ

ตัวอย่างถ้อยแถลงการณ์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ

นิสิตต้องแนบถ้อยแถลงการณ์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไว้ในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระทุกฉบับ ไม่ว่าจะมีการหรือไม่มีการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ก็ตาม โดยใช้ถ้อยแถลงตัวอย่างตามกรณีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กรณีที่ ๑ มีการใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

หากใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการเขียนต้นฉบับ สร้างภาพหรือกราฟฟิกในบทความ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ต้องประกาศไว้ในหัวข้อ “เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย” หรือ “Materials” “ระเบียบวิธีวิจัย” หรือ “Methods” “Methodology” หรือหัวข้อใกล้เคียง

หากใช้เพื่อการอื่น แม้แต่เพื่อการตรวจทานภาษา ให้ประกาศโดยระบุชื่อหัวข้อ “ถ้อยแถลงเนื่องด้วยการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์” หรือ “Statement on the Use of Generative AI and AI-Assisted Technologies” ไว้ในหัวข้อย่อยหัวข้อสุดท้ายของบทที่ 1 หรือตามตำแหน่งที่หลักสูตรหรือสาขาวิชากำหนด แล้วระบุถ้อยแถลงดังต่อไปนี้ โดยแทนที่ส่วนในวงเล็บเหลี่ยมด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง

ภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ใช้ [ชื่อเครื่องมือ/บริการปัญญาประดิษฐ์และรุ่นที่ใช้] เพื่อวัตถุประสงค์ [ระบุวัตถุประสงค์โดยทั่วไป] ตัวอย่างคำสั่ง (prompt) ที่ใช้ ได้แก่ [ระบุตัวอย่างคำสั่งที่ครอบคลุมทุกลักษณะการใช้งาน] ทั้งนี้ ได้นำผลลัพธ์ที่สร้างโดยปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพื่อ [อธิบายอย่างชัดเจนถึงวิธีการนำผลลัพธ์มาประกอบการเขียนและระบุขอบเขตการใช้งาน] โดยเฉพาะ ภายหลังจากการใช้เครื่องมือ/บริการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบและปรับแก้เนื้อหาอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว และขอรับผิดชอบต่อเนื้อหาทั้งหมดของ [วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงาน/บทความที่ตีพิมพ์] แต่เพียงผู้เดียว

ภาษาอังกฤษ

The author(s) used [Name of AI Tool/Service and Version] for [General Purpose]. The prompts used include [Provide representative examples covering all aspects of use]. AI-generated output was used specifically for [Clearly describe how the output was incorporated and define the scope of use]. After using this tool/service, the author(s) has/have thoroughly reviewed and edited the content and take(s) full responsibility for the content of the [dissertation/thesis/report/published article].

คำอธิบายแต่ละส่วน

ส่วนในถ้อยแถลง	คำอธิบายและตัวอย่าง
[ชื่อเครื่องมือ/บริการปัญญาประดิษฐ์ และรุ่นที่ใช้] [Name of AI Tool/Service and Version]	ระบุชื่อและรุ่นของเครื่องมือที่ใช้ เช่น ChatGPT- 4o (OpenAI, พฤษภาคม 2568), Claude 3.7 Sonnet (Anthropic, กุมภาพันธ์ 2568), Grammarly Premium (เวอร์ชัน 1.2.83)
[วัตถุประสงค์โดยทั่วไป] [General Purpose]	ระบุวัตถุประสงค์หลักในการใช้งาน เช่น language editing and proofreading, translation of source materials for initial comprehension, bibliography formatting, brainstorming research angles
[ระบุตัวอย่างคำสั่งที่ครอบคลุมทุกลักษณะการใช้งาน] [Provide representative examples covering all aspects of use]	ยกตัวอย่าง prompt ที่ใช้จริงอย่างน้อย 2-3 ตัวอย่าง ที่ครอบคลุมการใช้งานทุกประเภท เช่น “Please check the grammar and sentence flow of the following paragraph,” “Translate this abstract from Thai to English for my initial reading”
[อธิบายอย่างชัดเจนถึงวิธีการนำผลลัพธ์มาประกอบการเขียนและระบุขอบเขตการใช้งาน] [Clearly describe how the output was incorporated and define the scope of use]	ระบุขอบเขตการนำผลลัพธ์ไปใช้ เช่น improving sentence clarity in Chapter 3 only, translating three Japanese-language sources cited in Chapter 2 for preliminary comprehension (original texts were read in full), formatting the bibliography in APA 7th edition style
[วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงาน/บทความที่ตีพิมพ์] [dissertation/thesis/report/published article]	เลือกคำที่ตรงกับประเภทผลงาน เช่น dissertation (ดุซงึนินิน) thesis (วิทยานิพนธ์) independent study report (รายงานการค้นคว้าอิสระ) หรือ published article (บทความที่ตีพิมพ์)

กรณีที่ ๒ ไม่มีการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ใด ๆ

แม้ไม่มีการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ใด ๆ นิสิตยังคงต้องแถลงไว้อย่างชัดเจนในหัวข้อ “ถ้อยแถลงเนื่องด้วยการใช้ปัญญาประดิษฐ์” หรือ “Statement on the Use of Generative AI and AI-Assisted Technologies” ไว้ในหัวข้อย่อยหัวข้อสุดท้ายของบทที่ 1 หรือตามตำแหน่งที่หลักสูตรหรือสาขาวิชากำหนด โดยใช้ถ้อยแถลงดังต่อไปนี้

ภาษาไทย

ผู้วิจัยขอยืนยันว่าได้มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือเทคโนโลยีที่อาศัยปัญญาประดิษฐ์ใด ๆ ในการจัดเตรียม การเขียน หรือการจัดทำต้นฉบับนี้จนแล้วเสร็จ

ภาษาอังกฤษ

The author(s) confirm(s) that no generative AI and AI-assisted technologies were used in any way in the preparation, writing, or completion of this manuscript.

